

Fons documental de l'arxiu de la Passió d'Olesa

Olesa de Montserrat

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Teatre de la Passió: Plaça de l'Oli, s/n
Alçada: 105

Coordenades:

Latitud: 41.54254
Longitud: 1.89474
UTM Est (X): 407812
UTM Nord (Y): 4599577

Classificació

Número de fitxa 08147 - 130
Àmbit: Patrimoni documental
Tipologia Fons documental
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XXI
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: Llei 10/2001 d'arxius i documents
Accés Restringit
Ús actual: Científic
Titularitat Privada accessible
Titular: Associació de la Passió d'Olesa. Pl de l'Oli, s/n

Fitxes associades:

[Setmana Santa](#)

[La Passió d'Olesa](#)

[Teatre de la Passió](#)

[Balls de dimonis de la Passió](#)

Autoria de la fitxa

Jordi Piñero Subirana

Descripció

L'Associació de la Passió d'Olesa aplega en el seu local un valuós arxiu, fruit de la important tradició que aquest espectacle teatral ha tingut a la vila. Els fons d'aquest arxiu contenen una àmplia gamma de documents molt diversa que estan en procés de classificació, i que fonamentalment abasten des de principis del segle XX. Hi trobem documentació interna de les diferents entitats que s'han fet càrrec de la Passió: correspondència des de l'any 1920 o comptabilitat des de l'any 1945. Programes i cartells des dels anys 1930 o anteriors, alguns referits a obres representades als teatres Círcol i Principal que no tenen relació amb la Passió. Retalls de premsa, llibres amb firmes d'honor on hi ha representades personalitats de tots els àmbits: polític, cultural i social. Documentació sobre altres passions o referides a l'àmbit teatral en general. L'arxiu també compta amb altres dipòsits diversos, com ara un fons de partitures musicals antigues procedents del mestre Roma (un armari complet), un fons bibliogràfic sobre temes diversos, fruit de donacions de particulars, així com un ampli fons de fotografies. Aquest arxiu es troba en procés de classificació per part de voluntaris de l'associació. La Passió d'Olesa forma part, junt amb altres Passions històriques de Catalunya, del projecte Passionarium. Es tracta d'un centre d'estudis que està elaborant una base de dades, oberta al públic (Corpus Passionarium) i que recull digitalitzat el patrimoni cultural generat per la tradició de la Passió al llarg dels segles. Fruit d'aquest projecte els fons de l'arxiu de la Passió d'Olesa i els fons d'imatges estan en procés de digitalització.

Observacions:

El 1947 l'escriptor establert a Olesa Joan Povill i Adserà començà la tasca d'escriure un nou text, aprovat pel bisbat de Barcelona l'any 1949 i estrenat totalment el 1952. També va estrenar-se la música del compositor Josep Maria Roma. L'any 1968 la Passió va tenir una nova reforma i, sota la direcció del dramaturg José Tamayo, es va posar al dia el muntatge i la posada en escena. Es van construir tres escenaris amb l'objectiu d'aconseguir una acció continuada i sense haver de parar en els entreactes, i es va modernitzar l'estructura d'il·luminació. El nou muntatge permetia representar la cinquantena de quadres de l'obra en una sessió única. Des del final dels anys seixanta Joan Mallofré va assumir la direcció de l'espectacle i va mantenir-lo fidel a aquesta remodelació. El 23 de febrer de 1983 un incendi destruï el Gran Teatre. Al cap de poc, el 1987, i gràcies a les aportacions de les diferents institucions i de la gent del poble, s'inaugurava el Nou Teatre de la Passió, amb una capacitat per a gairebé 1.500 espectadors. També es van haver de crear altra vegada tots els decorats, el vestuari i l'escenografia. L'any 1983 va ser declarada per la Generalitat festa tradicional d'interès nacional, i el 2002 va rebre la Creu de Sant Jordi. També ha estat inclosa dins els 10 tresors del Patrimoni Immaterial de Catalunya i Andorra.

Història

L'origen de la Passió cal cercar-lo en una derivació dels Misteris o Actes Sacramentals que, a l'edat mitjana, es feien a dintre dels temples en les festes solemnes de la Pasqua de Pentacosta, i que després es van traslladar als atris o claustres i, finalment, a la plaça de l'església. Aquesta manifestació ja devia ser una realitat a Olesa a mitjan segle XVI, ja que en un inventari de la Sagristia de l'any 1538 (conservat a l'Arxiu Parroquial) s'esmenta una consuetud per fer la Passió. El segle següent la Passió apareix vinculada a la confraria de la Puríssima Sang (i més endavant a la dels Dolors). En un llibre de comptes d'aquesta primera confraria, de l'any 1642, hi trobem una relació de vestuari i un esbós del repartiment de papers. A finals del

segle XVIII el rector de la Parròquia feia aprendre i representar als infants que assistien al catecisme diverses escenes de la Passió. La tradició oral diu que aleshores es realitzava a l'interior d'un local destinat a guardar els dipòsits de l'oli, potser al molí del castell, que era propietat del monestir de Montserrat. A mida que els infants es feien grans continuaven interpretant els personatges de la Passió i, més tard, els papers van anar passant de pares a fills de manera oral, ja que no es disposava d'obra escrita. L'any 1792 fra Anton de Sant Geroni, un monjo de l'orde dels Trinitaris Descalços de Barcelona, va escriure una primera obra de la Passió de Jesucrist, la qual es va adoptar a Olesa. Malgrat ser una obra religiosa l'Església va fer alguns intents per prohibir-la, tal com demostra una disposició episcopal de 1813, però la Passió va continuar representant-se. Segons la tradició, la Passió es va representar antigament en diferents locals: en un dels molins d'oli de la població, i després al pati de la Casa Mata. Un altre lloc on es devia representar durant la primera meitat del segle XIX és a l'edifici de l'Ajuntament (l'actual Parròquia), ja que damunt d'aquest es té constància que hi havia un petit teatre que fou clausurat l'any 1840 a petició del rector. Davant la necessitat de disposar d'un nou local amb l'ajuda de molta gent del poble i d'algunes famílies barcelonines es va construir el Teatre Principal, inaugurat l'any 1847. Era situat al xamfrà dels carrers Josep Oriol i Clota, i tenia una capacitat de 400 butaques a platea i 200 a la galeria. L'any 1901 es va inaugurar un nou local per representar la Passió: el teatre del Círcol, més modern i espaiós. Els actors d'aquest nou grup eren en bona part dissidents del Teatre Principal, i aquest fet originà una competència que va resultar beneficiosa per a l'obra. L'any 1919 el Teatre Principal va tancar les seves portes però al cap de poc els partidaris del diputat Alfons Sala obriren un altre local amb el nom de Teatre Olesa (popularment els Salistes) on també s'hi representava la Passió. Cadascun dels grups era més o menys afí a una tendència política, i per això la Passió es va seguir representant per duplicat fins l'esclat de la Guerra Civil. L'any 1940 començà de nou a representar-se només en el Teatre Olesa, i aquest mateix any va ser creat el Patronat de la Passió d'Olesa. És a partir d'aquest moment que l'espectacle va prendre una gran volada fins al punt que, amb un moviment d'unes 400 persones a dalt de l'escenari, el teatre resultava clarament insuficient. És per això que, després d'haver retornat a l'antic teatre del Círcol, es va decidir enderrocar-lo i construir un nou teatre al mateix lloc. L'any 1952 començava a funcionar el Gran Teatre de la Passió, amb una capacitat de 2.500 butaques (el més gran que ha tingut mai Olesa) i un escenari molt més ampli. En aquesta època també es portà a terme la renovació de l'obra.

Bibliografia

DALMASES, Amadeu (1983). "La Passió", a Centre Muntanyenc i de Recerques Olesà. Butlletí mensual, núm. 21 (març) MARTÍNEZ NOGAREDA, E (2000). L'Abans. Olesa de Montserrat. Recull gràfic. 1875-1965. Ed. Efadós, p. 16-21, 524-559 POVILL ADSERÀ, Joan (1988). La Passió i mort de N. S. Jesucrist. Col·lecció vila d'Olesa, 1. Ajuntament d'Olesa de Montserrat; Publicacions de l'Abadia de Montserrat POVILL ADSERÀ, Joan (2004). La Passió d'Olesa vista per dintre (història d'un espectacle tradicional). Col·lecció vila d'Olesa, 11. Ajuntament d'Olesa de Montserrat; Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Enllaços d'interès:

www.lapassió.cat

